

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکز

دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

عنوان:

تأثیر اعلام ثبت به موقع وقایع حیاتی در برنامه‌ریزی شهری (نمونه موردی شهر تهران)

استاد راهنما:

دکتر آزیتا رجیبی

استاد مشاور:

دکتر اکبر پرهیزگار

پژوهشگر:

علی عمیم

تابستان ۱۳۹۲

تقدیم به

پدر و مادر مهربان و دلسوزم
آن دو اسوه پر معنای حیات،
که دریای بیکران صبر و ایستادگی اند
و با آرمانهای والایشان همواره مشوق راهم
و چراغ امید به آینده ام بوده اند.

سپاسگذاری:

ضمن سپاس و ستایش از خداوند متعال و بی همتا،
وظیفه خود می دانم از استاد گرانقدر سرکار خانم دکتر آریتا رجبی (استاد محترم
راهنما) که در طول این پژوهش با درایت علمی و شکیبایی قابل ستایش و تذکرات
عالمانه و سودمندانه شان در انجام این پژوهش مرا یاری نمودند سپاسگذاری کنم.
همچنین از استاد ارجمند و فرزانه جناب آقای دکتر اکبر پرهیزکار (استاد محترم مشاور)
که در انجام این پژوهش همواره از راهنمایی های ارزنده ایشان سود برده ام قدر دانی
و تشکر فراوان نمایم.
همچنین از استاد معظم سرکار خانم دکتر شوکت مقیمی (استاد محترم داور) که با
نظارت علمی خود بر اعتبار رساله افزوده کمال تشکر و قدردانی را می نمایم.
و از تمامی دوستانی که اینجانب را یاری نمودند تشکر می نمایم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب علی عمیم دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۹۰۰۷۴۲۰۴۰ در رشته جغرافیا گرایش برنامه ریزی شهری که در تاریخ ۱۹/۰۶/۹۲ از پایان نامه خود تحت عنوان: نقش گردشگری در رشد فیزیکی شهر کلاردشت با کسب نمره ۱۸,۵ و درجه عالی دفاع نموده ام.

بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط این جانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام. مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج نموده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: علی عمیم

امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۲/۰۶/۱۳

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای علی عمیم از پایان نامه خود دفاع نموده و

با نمره ۱۸,۵۰ به حروف هجده و نیم و با درجه عالی مورد تصویب قرار

گرفت.

امضاء استاد راهنما:

1.....	فصل اول: کلیات تحقیق
2.....	مقدمه
	۱-۱ بیان
3.....	مسأله
4.....	۲-۱ اهمیت و ضرورت مسأله مورد تحقیق
	۳-۱ اهداف
5.....	تحقیق
6.....	۴-۱ مدل تحقیق
9.....	۵-۱ سؤالات تحقیق
9.....	۶-۱ فرضیه‌های تحقیق
9.....	۷-۱ موقعیت مکانی تحقیق
9.....	۸-۱ زمان انجام تحقیق
10.....	۹-۱ پیشینه تحقیق
14.....	۱۰-۱ روش تحقیق
15.....	۱۱-۱ روش‌ها و ابزارهای گردآوری اطلاعات
15.....	۱۱-۱ محدودیت‌های تحقیق
16.....	فصل دوم: ادبیات تحقیق
	مقدمه
17.....	
	۱-۲ تعاریف و مفاهیم
17.....	مفاهیم
	۱-۱-۲ ثبت
17.....	جاری
17.....	۲-۱-۲ ثبت معوقه

۲-۱-۳- ثبت تا یک سال پس از

وقوع..... 18

۲-۱-۴- ثبت در مهلت

قانونی..... 18

۲-۱-۵- داده‌های

ثبتی..... 18

۲-۱-۶- آمارهای ثبتی..... 18

۲-۱-۷- نظام آمارهای

ثبتی..... 18

۲-۱-۸- ابعاد کیفیت داده‌های ثبتی..... 19

۹-۱-۲- روند تولید آمار و اطلاعات جمعیتی در سازمان ثبت احوال کشور تا به

امروز.....19

۱۰-۱-۲- استقرار کامل نظام آمارهای ثبتی در سازمان ثبت احوال کشور.....23

۱۱-۱-۲- تاریخچه ثبت احوال

27.....

۱-۱۱-۱-۲- تاریخچه ثبت احوال.....27

۲-۱۱-۱-۲- دسته‌بندی سیر قانون‌گذاری در خصوص ثبت احوال.....29

۱۲-۱-۲- وظایف سازمان ثبت در ایران.....30

۱۳-۱-۲- اسناد و دفاتر ثبت

30..... احوال

۱-۱۳-۱-۲- ثبت

31..... ولادت

۲-۱۳-۱-۲- ثبت مرگ.....31

۳-۱۳-۱-۲- ازدواج و

33..... طلاق

۲-۲- برنامه.....33

۳-۲-

33..... برنامه‌ریزی

۱-۳-۲- کار

34..... برنامه‌ریزی

۲-۳-۲- انواع برنامه‌ریزی از دیدگاه مسائل اجتماعی و اقتصادی.....34

۱-۲-۳-۲- برنامه‌ریزی کلی (کلان).....34

۲-۲-۳-۲- برنامه‌ریزی بخشی.....34

۳-۲-۳-۲- برنامه‌ریزی در سطح طرح (خرد)

34.....

۲-۳-۳- انواع برنامه ریزی از نظر مدت

اجرا..... 35

۲-۳-۳-۱- برنامه ریزی بلندمدت..... 35

۲-۳-۳-۲- برنامه ریزی

میان مدت..... 35

۲-۳-۳-۳- برنامه ریزی کوتاه مدت..... 36

۲-۳-۴- تقسیم بندی های دیگر برنامه ریزی

..... 36

۲-۳-۴-۱- برنامه ریزی ملی

..... 36

۲-۳-۴-۲- برنامه ریزی

منطقه ای..... 38

۲-۳-۴-۳- برنامه ریزی شهری

..... 38

۲-۳-۴-۴- برنامه ریزی

روستایی..... 39

- ۲-۳-۴-۵ - برنامه ریزی
39..... محلی
- ۲-۳-۴-۶ - برنامه ریزی
39..... ناحیه ای
- ۲-۳-۵ - تعریف کلی برنامه ریزی
40..... شهری
- ۲-۳-۵-۱ - دور تسلسل برنامه ریزی شهری
40.....
- ۲-۳-۵-۲ - تاریخ آغاز برنامه ریزی
41..... شهری
- ۲-۳-۵-۳ - فرآیند برنامه ریزی
44..... شهری
- ۲-۳-۵-۴ - اهمیت برنامه ریزی
47..... شهری
- ۲-۳-۳ - مدل تحلیلی SWOT
47.....
- فصل سوم: ویژگی های جغرافیایی منطقه مورد مطالعه**
53..... مطالعه
- ۳-۱ - موقعیت و وسعت و وجه
54..... تسمیه
- ۳-۲ - زمین شناسی
55..... تهران
- ۳-۳ - توپوگرافی استان
59..... تهران
- ۳-۴ -
60..... ژئومورفولوژی

۳-۴-۱- گسل راندگی

شمال..... 61

۳-۴-۲- گسل امامزاده داود (ع)..... 61

۳-۴-۳- گسل

کیگاه..... 61

۳-۴-۴- گسل

مشا..... 61

۳-۴-۵- راندگی پورکان- وردیج..... 61

۳-۴-۶- گسل

عقیل..... 62

۳-۵- ویژگی های اقلیمی استان

تهران..... 63

۳-۵-۱- میزان

بارندگی..... 64

۳-۵-۲- منابع آب استان تهران..... 65

۳-۶- جغرافیای

انسانی..... 67

۳-۶-۱-

جمعیت..... 67

۳-۶-۲-

نژاد..... 68

68.....۳-۶-۳ زبان

69.....۴-۶-۳ مذهب

71..... فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

72..... مقدمه

۴-۱- گزارش تحلیلی ثبت رویداد ولادت استان تهران با تاکید بر شاخص جمعیتی سال

72..... ۱۳۹۱

۴-۱-۱- وضعیت جمعیت و میزان موالید در استان

73..... تهران

۴-۱-۲- ساختار استان تهران از لحاظ جمعیت، مساحت و ولادت بر اساس آمار اصلی منتشر شده ایران

۱۳۹۰

74.....

۴-۱-۳- مقایسه نرخ باروری با استفاده از آمارهای ثبتی و جمعیت سرشماری در سال ۱۳۸۵ و

74..... ۱۳۹۰

۴-۱-۴- مقایسه الگوی باروری (۱۳۸۵) و

75..... (۱۳۹۰)

۴-۱-۵- ثبت ولادت جاری و

76..... معوقه

77..... ۴-۱-۶- ثبت به موقع رویداد ولادت

79..... ۴-۲- گزارش تحلیلی ثبت رویداد وفات با تاکید بر شاخص‌های جمعیتی استان تهران سال ۱۳۹۱

79... ۴-۲-۱- مقایسه فوت‌های جاری ثبت شده استان تهران بر حسب گروه سنی فوت‌شدگان (۱۳۹۰، ۱۳۹۱)

80..... ۴-۲-۲- تغییرات فراوانی وفات ثبت شده

۴-۲-۳- ثبت وفات در نقاط شهری و

83..... روستایی

85..... ۴-۲-۴- ثبت وفات جاری و معوقه

- ۳-۴- فراوانی ازدواج و طلاق..... 86
- ۱-۳-۴- فراوانی و درصد تغییر..... 89
- ۲-۳-۴- میانگین سنی زوجین..... 91
- ۳-۳-۴- توزیع سنی زوجین در زمان ازدواج..... 92
- ۴-۳-۴- ازدواج و طلاق بر حسب اختلاف سن زوج و زوجه..... 94
- ۵-۳-۴- فراوانی ازدواج ثبت شده به تفکیک ماه..... 97
- ۶-۳-۴- طلاق‌های ثبت شده..... 98
- ۷-۳-۴- فراوانی طلاق ثبت شده به تفکیک ماه..... 98
- ۸-۳-۴- توزیع سنی زوجین طلاق..... 99
- ۴-۴- تجزیه و تحلیل SWOT..... 100
- ۱-۴-۴- استراتژی و راهبرد مناسب ثبت وقایع برای برنامه‌ریزی..... 105
- ۲-۴-۴- آزمون فرضیه..... ۱۰۷
- فصل پنجم: نتیجه گیری و ارائه راهکارها و پیشنهادات..... ۱۰۹
- مقدمه..... 110
- ۱-۵-..... 110
- نتیجه گیری..... 110
- ۲-۵- پیشنهادات و راهکارها..... 111

114.....

فهرست جداول

جدول شماره ۱-۳- میزان بارندگی و درجه حرارت در شهر

تهران.....64

جدول ۱-۴- جمعیت ، مساحت و ولادت استان تهران و برآورد مرکز آمار ایران.....74

جدول ۲-۴- میزان ویژه گروه سنی و نرخ باروری کل در استان تهران در سال ۸۵ و

۹۰.....75

جدول ۴-۴- ثبت فراوانی و درصد تغییر وفات‌های ثبت شده در استان تهران به تفکیک جنسی ، محل

جغرافیایی و نرخ وفات حاصل از

ثبت.....81

جدول ۵-۴- فراوانی و درصد فوت‌های ثبت شده به تفکیک محل جغرافیایی شهرستان و اداره‌های استان

تهران

.....82

جدول ۶-۴- فراوانی کل اسناد و اسناد ثبت شده در مهلت قانونی رویداد وفات به تفکیک جنس نسبت جنسی

به تفکیک شهرستان.....84

جدول ۷-۴- فراوانی و درصد تغییر ازدواج و طلاق ثبت شده در استان به تفکیک محل جغرافیایی و نرخ

حاصل از ثبت

.....87

جدول ۸-۴- تعداد و درصد تغییر ازدواج‌های ثبت شده به تفکیک محل

جغرافیایی.....90

جدول ۹-۴- میانگین سنی ازدواج‌هایی ثبت شده زوجین به تفکیک

جغرافیایی.....92

جدول ۱۰-۴- توزیع سنی زوجین در زمان ازدواج در سال

۱۳۹۱.....93

جدول ۱۱-۴- ازدواج و طلاق ثبت شده بر حسب اختلاف سن زوج و زوجه.....96

جدول ۱۲-۴- ماتریس ارزیابی عوامل

داخلی.....101

جدول ۴-۱۳- ماتریس ارزیابی عوامل

102..... داخلی

جدول ۴-۱۴- ماتریس ارزیابی عوامل

103..... خارجی

جدول ۴-۱۵- ماتریس ارزیابی عوامل

104..... خارجی

105..... جدول ۴-۱۶- مجموع ماتریس عوامل داخلی

جدول ۴-۱۷- مجموع ماتریس عوامل

105..... خارجی

فهرست نقشه ها

نقشه مناطق ۲۲ گانه شهر

55.....تهران

62.....نقشه گسل های شهر تهران

نقشه منابع آبی شهر

66.....تهران

نقشه تراکم جمعیتی شهر

67.....تهران

فهرست نمودارها:

- شکل ۱-۱ نمودار مدل مفهومی علل اظهاری اعلام کنندگان دیر ثبتی و ثبت به موقع ولادت و فوت شهر تهران.....7
- شکل ۱-۲ نمودار مدل نظری علل اظهاری اعلام کنندگان دیر ثبتی و ثبت به موقع ولادت و فوت شهر تهران.....8
- شکل ۱-۴-۱ نمودار مقایسه الگوی باروری حاصل از داده‌های ثبتی در سال‌های (۱۳۸۵ و ۱۳۹۰) در استان تهران
- 76.....
- شکل ۴-۲ نمودار تعداد ولادت‌های ثبت شده بر حسب جاری و معوقه به تفکیک شهرستان‌های استان تهران
- 77.....
- شکل ۴-۳ نمودار تعداد ولادت‌های ثبت شده بر حسب ثبت در مهلت قانونی و خارج از مهلت قانونی به تفکیک
- شهرستان‌ها.....78
- شکل ۴-۴ نمودار مقایسه فوت‌های جاری ثبت شده بر حسب گروه سنی فوت شدگان در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱
- 80.....
- شکل ۴-۵ نمودار تعداد فوت‌های ثبت شده به تفکیک شهرستان‌های استان تهران در سال ۱۳۹۱.....83
- شکل ۴-۶ نمودار تعداد فوت‌های ثبت شده بر حسب جاری و معوقه به تفکیک
- شهرستانها.....86
- شکل ۴-۷ نمودار ازدواج ثبت شده در استان طی چند سال اخیر.....88
- شکل ۴-۸ نمودار طلاق ثبت شده در استان طی چند سال اخیر.....88
- شکل ۴-۹ نمودار ارزیابی مجموع عوامل داخلی و خارجی مؤثر ثبت وقایع حیاتی.....106

چکیده^۱

و در نهایت به نقش اساسی سازمان ثبت احوال در جمع‌آوری اطلاعات جمعیتی از طریق آمارهای ثبتي اشاره و با توجه به رشد فزاینده که در ثبت به موقع وقایع (درصد جاری و نرخ) آن‌ها به وجود آمده بیان گردیده که آمارهای ثبتي می‌تواند قابل اطمینان و اتکا باشد و پیش‌بینی شده که با توجه به روند پیگیری و انجام پروژه‌ها و طرح‌های ویژه‌ی ثبت وقایع حیاتی و اهداف مورد نظر سازمان و به‌کارگیری روش‌های نوین سیستم‌های مکانیزه و به روز نگهداشتن آمار و اطلاعات جمعیتی در پایگاه کشور و در نهایت دسترسی به ثبت وقایع ولادت و وفات بالای ۹۵ درصد در مهلت‌های قانونی ۱۰ و ۱۵ روز، بتوان در آینده‌ای نزدیک از دیگر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات جمعیتی که به صورت موازی در کشور انجام می‌گیرد، بی‌نیاز و با اطمینان کامل بتوان از اطلاعات پایگاه اطلاعات جمعیتی کشور استفاده مطلوب رادر راستای برنامه ریزی و سیاست گذاری هرچه بهتر برای شهر و شهروندان داشت.